

Model odniesienia ISO/OSI

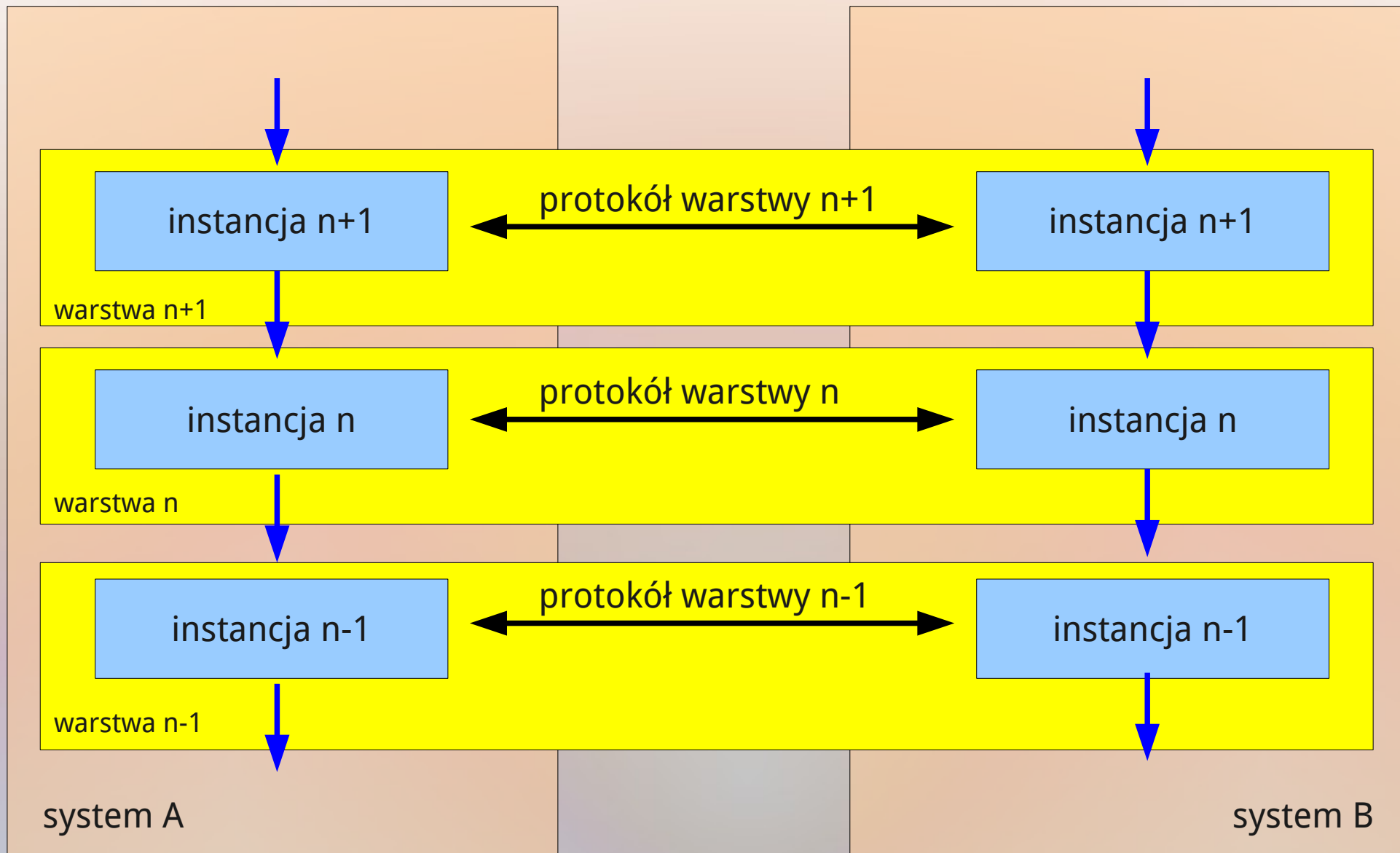
Open Systems Interconnection (OSI) model (ISO/IEC 7498-1)

literatura:

ISO/IEC standard 7498-1:1994

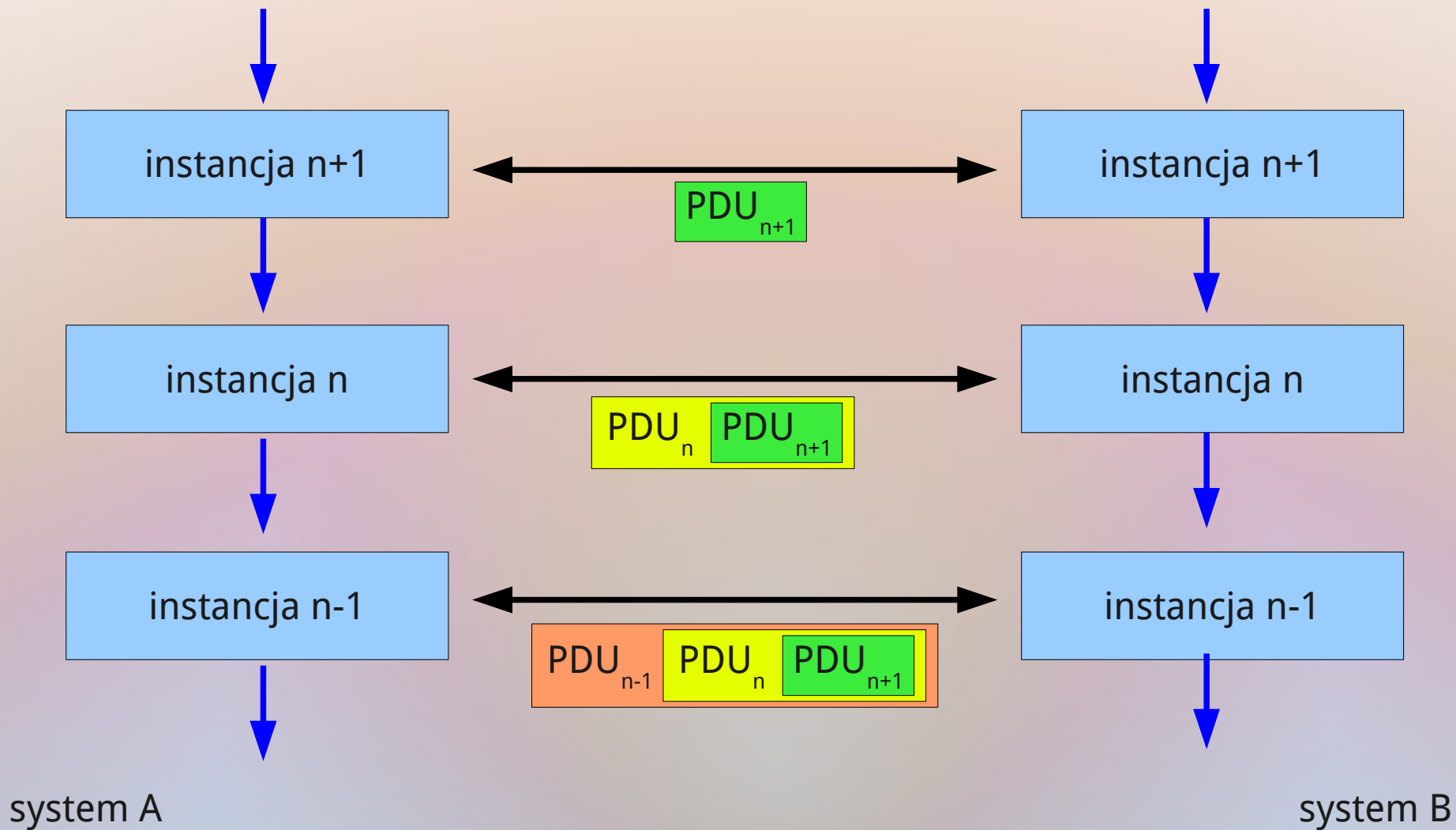
[http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/s020269_ISO_IEC_7498-1_1994\(E\).zip](http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/s020269_ISO_IEC_7498-1_1994(E).zip)

- norma standaryzująca abstrakcyjny model systemu komunikacyjnego
- narzuca rozumienie systemu komunikacyjnego jako kompozycji warstw abstrakcji usług
- każda warstwa grupuje zespół usług podobnych lub powiązanych ze sobą
- warstwa **n** świadczy usługi warstwie **n+1** i wykorzystuje usługi świadczone przez warstwę **n-1**
- warstwa **n** tworzy abstrakcyjny (logiczny) kanał komunikacyjny pomiędzy sobą, a warstwą **n** w innym komponencie systemu komunikacyjnego

- Architektura OSI:
 - abstrakcyjny model sieci komputerowej (tzw. **Basic Reference Model**) składający się z siedmiu warstw
 - zestaw stowarzyszonych protokołów komunikacyjnych
- **Charles Bachman** (ur. 1924) – pierwszy pomysłodawca modelu 7-warstwowego
- udoskonalenie koncepcji na podstawie doświadczeń uzyskanych w projekcie ARPA (który jednak w niczym nie nawiązywał do modeli OSI)
- ostatecznie cała koncepcja przybrała kształt dokumentów normalizacyjnych ITU-T znanych jako rekomendacja X.200

- model opisuje siedem warstw o numerach od **1** (warstwa najniższa) do **7** (warstwa najwyższa)
- w literaturze używa się wprost terminu „**warstwa n**” (*layer n*) chociaż dopuszcza się również nazwy opisowe (także zdefiniowane standardem)
- dwie instancje warstwy n komunikują się ze sobą wymieniając jednostki danych nazywane **PDU** (Protocol Data Unit)
- PDU warstwy wyższej zawiera w sobie PDU warstwy niższej
- abstrakcja PDU rośnie w miarę wzrostu numeru warstwy

- nazewnictwo modelu OSI
 - PDU warstwy 1: **bit** lub **symbol**
 - PDU warstwy 2: **ramka** (frame)
 - PDU warstwy 3: **pakiet** (packet)
 - PDU warstwy 4: **segment** lub **datagram**

- warstwa wyższa komunikuje się z warstwą niższą przesyłając do niej jednostki nazywane **SDU** (Service Data Unit)
- **SDU** przesłane w dół zostanie w warstwie niższej obudowane dodatkową informacją niezbędną na docelowym poziomie abstrakcji
- w ten sposób jeden znak przesyłany w warstwie 7 „obrasta” dodatkową informacją sterującą w trakcie przesyłania do warstwy 1
- wynika z tego, że **SDU** warstwy **n** jest jednocześnie **PDU** warstwy **n+1**

Wartwy modelu ISO/OSI

MODEL OSI

	jednostka	warstwa	przeznaczenie
warstwy hosta	dane	7. aplikacji	dostarczenie użytkownikowi funkcjonalności opartej o mechanizmy sieciowe
		6. prezentacji	kodowanie/dekodowanie, szyfrowanie/desyfrowanie, zmiana reprezentacji danych, etc.
		5. sesji	utrzymywanie sesji połączeniowych pomiędzy hostami
	segmenty	4. transportowa	utrzymywanie niezawodnych połączeń punkt-punktu, sterowanie przepływem
warstwy medium transmisyjnego	pakiety/ datagramy	3. sieciowa	trasowanie, adresowanie logiczne
	ramki	2. logiczna (łącza)	adresowanie fizyczne
	bity	1. fizyczna	dostęp do medium, nadawanie i odbieranie sygnałów właściwych dla medium

Warstwa 1 (fizyczna)

- definiuje parametry fizyczne (np. elektryczne) urządzeń transmisyjnych
- definiuje sposób współpracy urządzenia transmisyjnego z medium (miedź, światłowód, „eter”, etc)
- opisuje rozmieszczenie styków, wymiary gniazd i wtyczek, poziomy napięć i prądów, impedancje obwodów, normy konstrukcji okablowania, przebiegi czasowe sygnałów, konstrukcję hubów, repeaterów, adapterów, etc

Warstwa 1 (fizyczna)

- zasadnicze funkcje:
 - nawiązywanie i kończenie połączeń pomiędzy urządzeniem transmisyjnym i medium
 - rozstrzyganie dostępu do medium, wykrywanie konfliktów, wykrywanie przeciążeń, sterowanie przepływem
 - modulacja i demodulacja tzn. przenoszenie znaczeń symboli (bitów lub wielobitów) do/z wielkości fizycznych rozpoznawalnych w medium transmisyjnym

Warstwa 1 (fizyczna)

- przykładowe aplikacje warstw fizycznych:
 - Token Ring
 - FDDI
 - 10BASEx, 100BASEx, 1000BASEx
 - IEEE 801.11 (aka WLAN)
 - SCSI
 - Bluetooth
 - RS-232
 - RJ-45
 - V.xx (protokoły modemowe)
 - POTS

Warstwa 2 (logiczna/łącza)

- definiuje i udostępnia środki transferu danych pomiędzy dwoma punktami dostępu do medium fizycznego
- umożliwia wykrywanie (i jeśli to możliwe, korekcję) błędów transmisyjnych zachodzących w warstwie fizycznej
- oryginalnie rozumiano tę warstwę jako pracującą wyłącznie punkt-punkt (przywiązanie do modeli opartych o sieć telefoniczną), później rozszerzono jej definicję również na połączenia punkt-wielopunkt oraz na media wielodostępne

Warstwa 2 (logiczna/łączna)

- odpowiedzialna za dostarczenie następujących funkcjonalności
 - ramkowanie /deramkowanie
 - adresowanie fizyczne (w sensie stowarzyszonej warstwy fizycznej)
 - sterowanie przepływem (np. poprzez implementacją okna przesuwnego)
 - wykrywanie (ew. korekcja) błędów
 - sterowanie dostępem do medium
- **uwaga:** w niektórych aplikacjach rozróżnienie pomiędzy warstwą 1 i 2 jest bardzo subtelne albo w ogóle nie występuje

Warstwa 2 (logiczna/łącza)

- przykładowe aplikacje warstwy logicznej:
 - IEEE 802 LLC (Ethernet)
 - X.25
 - SDLC/HDLC
 - PPP

Warstwa 3 (sieciowa)

- dostarcza usług umożliwiających transfer danych dowolnej długości pomiędzy hostami zlokalizowanymi w różnych sieciach (logicznych i/lub fizycznych)
- może zapewniać usługi typu QoS
- dostarcza usług trasowania (routing)
- może realizować usługi fragmentacji i składania
- wprowadza własny schemat adresowania, niezależny od fizycznego i najczęściej konstruowanego niehierarchicznie

Warstwa 3 (sieciowa)

- w ujęciu ogólnym warstwa 3 dostarcza bezpołączeniowe, zawodne usługi transmisyjne rozumiane jako sekwencja przeskoków (źródło → router wyjściowy, router wyjściowy → router transmisyjny, router transmisyjny → router wejściowy, router wejściowy → host)
- nie zapewnia, że przeskok jest niezawodny, ale wykrywa fakt, że przeskok się nie udał
- aplikacje warstwy 3:
 - ARP
 - wszelkie protokoły routowania

Warstwa 4 (transportowa)

- dostarcza niezawodny kanał transmisyjny typu punkt-punkt
- zapewnia, że dane wysyłane docierają do odbiorcy w stanie nienaruszonym albo nie docierają w ogóle
- wymusza retransmisję danych w wypadku niepowodzenia, zapewnia właściwą kolejność po stronie odbiorczej

Warstwa 4 (transportowa)

- model OSI definiuje pięć klas niezawodności warstw transportowych
- TP4 jest zbliżone własnościami do TCP

własność	TP0	TP1	TP2	TP3	TP4
sieć zorientowana połączeniowo	tak	tak	tak	tak	tak
sieć bezpołączeniowa	nie	nie	nie	nie	tak
sklejanie/rozdzielanie (krótkie dane)	nie	tak	tak	tak	tak
segmentacja/składanie (długie dane)	tak	tak	tak	tak	tak
wydobywanie z błędów	nie	tak	tak	tak	tak
reinicjacja połączenia	nie	tak	nie	tak	nie
multipleksacja na pojedynczym połączeniu	nie	nie	tak	tak	tak
jawne sterowanie przepływem	nie	nie	tak	tak	tak
automatyczna retransmisja	nie	nie	nie	nie	tak
usługa niezawodna	nie	tak	nie	tak	tak

Warstwa 4 (transportowa)

- aplikacje warstwy 4
 - TCP
 - UDP (częściowo)

Warstwa 5 (sesji)

- zarządza połączeniami pomiędzy hostami
- ustanawia, nadzoruje i kończy połączenia pomiędzy lokalnymi i zdalnymi instancjami pewnej aplikacji
- zapewnia abstrakcję transmisji dwukierunkowej
- zapewnia środki elementarnej komunikacji międzyprocesowej (np. przesyłanie sygnałów)

Warstwa 6 (prezentacji)

- zapewnia tzw. zgodność kontekstu po obu stronach połączenia zapewnianego przez warstwę sesji
- uzgadnia potencjalnie różne składnie i/lub semantyki istniejące po obu stronach połączenia np. inne alfabety reprezentacji znaków, inne reprezentacje maszynowe różnych rodzajów danych, szyfrowanie i deszyfrowanie, serializowanie danych, konwersję na postaci niezależne maszynowo, etc.

Warstwa 7 (aplikacji)

- warstwa zapewniająca interfejs pomiędzy stosem warstwa a użytkownikiem końcowym (najczęściej człowiekiem chociaż niekoniecznie)
- górny styk warstwy pozostaje prawie w całości poza jakąkolwiek normalizacją

Warstwa 7 (aplikacji)

- zapewnia:
 - autoryzację i/lub autentykację
 - sprawdzenie dostępności zasobów
 - zapewnienie czytelnej prezentacji danych uzyskiwanych z sieci
- etc

Warstwa 7 (aplikacji)

- przykładowe aplikacje:
 - HTTP
 - FTP
 - SMTP
 - POPx
 - etc, etc, etc, ...

Warstwa 8 i wyższe

- wg niektórych niezbyt poważnych publikacji, model OSI powinien zostać rozbudowany o następujące wyższe warstwy:
 - 8. warstwa ludzka (zwana niekiedy warstwą „mięsną” - *meat layer*)
 - 9. warstwa „korporacyjna”
 - 10. warstwa „rządowa”
- używane w slangu branży IT do zaciemniania sytuacji oczywistych (np. wyjaśnienia w rodzaju „problem ma źródło w ósmej warstwie modelu OSI”)

Porównanie modelu OSI ze stosem TCP/IP

TCP/IP	ISO/OSI
aplikacji	aplikacji
	prezentacji
	sesji
TCP	transportowa
IP	sieciowa
interfejsu sieciowego	logiczna
	fizyczna